

ONTWERPEN LANGE TERMIJN PERSPECTIEF BIJ VERANDEREND LANDGEBRUIK	
Beschrijving maatschappelijk probleem/opgave	<p>Het veenweidegebied in het Groene Hart staat voor een grote transitie opgave waar op de lange termijn ander landgebruik bij kan horen. Dit is een integrale opgave waarbij de bodemdaling, CO₂ reductie, de zoetwatervraag, de transitie van de landbouw, de energietransitie en verstedelijking toonaangevend zijn.</p> <p>In de afgelopen bestuursperiode (2015 -2019) heeft de Stuurgroep Groene Hart het Perspectief Groene Hart 2040 uitgebracht (zie links). Op advies van de Rijksadviseur voor het Landschap en de Provinciale Adviseurs Ruimtelijke Kwaliteit is geadviseerd om ontwerpend onderzoek in te zetten om de ambities uit het Perspectief Groene Hart 2040 om te zetten in handelingsperspectieven. In het Perspectief zijn vijf transities benoemd uitgewerkt in ambities. De vijf transities zijn: bodemdaling, duurzame energieopwekking, economische ontwikkeling, mobiliteit en landschap en identiteit. Er is gestart met een ontwerpend onderzoek Bodem en Water dat medio 2019 is opgeleverd (zie links). De energieopgave is het thema wat in dit project wordt uitgewerkt.</p>
Welke onderzoeksvraag wordt beantwoord	Grote ruimtelijke opgaven zijn complex en veelomvattend en daarmee lastig om tot handelingen te komen. Om voor beleidsmakers en belanghebbenden richting Omgevingsvisies, tot handelingsperspectief te komen, moet er een lange termijn visie komen die concreet, integraal en op kaart gezet is. Dit project werkte aan de bouwsteen 'energietransitie' wat een onderdeel is van een groter geheel.
Wat is de doelstelling van het project	Dit project is gericht om een wenkend perspectief te ontwikkelen voor de energieopgave. Een perspectief op de lange termijn en waarbij de ondergrond en het watersysteem bepalend zijn voor de keuzes in energieopwekking. De meerwaarde hiervan ligt er in dat potenties en beperkingen vanuit de ondergrond mede bepalend zijn voor de (on)mogelijkheden van de energietransitie op langere termijn. Kwetsbare en kostbare infrastructuur op slappe bodem heeft waarschijnlijk een beperkte houdbaarheid maar misschien biedt het ook juist kansen. Er wordt kennis ontwikkelt om bestuurlijke besluitvorming te stimuleren en duurzame ruimtelijke keuzes te maken in gebiedsprocessen.
Beoogde resultaten	<p>Het project levert ontwerpprincipes om ruimtelijke keuzes te maken voor de energietransitie gebaseerd op de bodemgesteldheid in het Groene Hart. Onderdeel van de werkwijze is dat de ontwikkeling van het product zoveel mogelijk samenwerking wordt gezocht met kennisinstellingen, betrokken overheden, maatschappelijke organisaties en grondbezitters. Het feit dat het Groene Hart verdeeld is in zeven RES gebieden (zie kaart) maakte samenwerking een belangrijk uitgangspunt voor het doen van deze studie.</p> <p>Het eindproduct is een advies van de PARK's met daarbij een onderzoeksrapport dat verbeeldend en inspirerend is opgemaakt. Daarbij behorend is een presentatie gemaakt, dat ingezet kan worden om de resultaten breed te delen.</p>
Resultaten	<p>Bij aanvang van het project heeft de projectgroep de focus gelegd op bodemdaling, CO₂-reductie en de energietransitie. De energietransitie is een grote ruimtelijke opgave die met de regionale energiestrategieën (RESSen) snel realiteit wordt. Onderdeel van het project is een interbestuurlijke aanpak.</p> <p>Er is gestart met een bestuurlijk gesprek tussen de drie portefeuille houdende gedeputeerden en de voorzitter van het Bestuurlijk Platform Groene Hart. Dit heeft direct geleid tot een aanpassing van het oorspronkelijke projectplan. Allereerst is gewerkt aan het duidelijk krijgen waar we nu staan wat betreft de energietransitie in het Groene Hart en welke ontwikkelingen er tot 2030 in het kader van de RESSen worden voorzien.</p>

	<p>In november 2020 brachten de drie Provinciale Adviseurs Ruimtelijke Kwaliteit, belangrijke partners in het project, een advies uit (zie links). Dit advies verkent de eerste mogelijkheden om CO₂ doelstellingen, bodemdaling en stikstofreductie te verbinden met de energietransitie. Ook de locaties waar deze kansen verder onderzocht kunnen worden, zijn op een kaart gezet.</p> <p>In het laatste kwartaal van 2020 is gestart met een ontwerpend onderzoek voor de lange termijn (2050). Het ontwerpend onderzoek is een methodiek die al eerder interessante kennis heeft opgeleverd in het Groene Hart (uitgevoerd door Sant en Co/Fabrication, zie links). Daarnaast wordt gebruik gemaakt van kennis opgedaan in de Regio Deal, zodat het lange termijn perspectief gestoeld is op de meest recente inzichten over bodemdaling en CO₂-reductie.</p> <p>Een andere bijkomstigheid is dat het project, als onderdeel van de Regio Deal bodemdaling, al uitgevoerd wordt op de wijze zoals aangegeven in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Daarin staat ook centraal dat de ruimtelijke opgaven in het Groene Hart integraal aangepakt moet worden op weg naar een toekomstbestendige leefomgeving.</p>
Doelgroep	Belanghebbenden, beleidsmakers en bestuurders in het Groene Hart
Deelnemers	Programma bureau Groene Hart, WER Economic Research, Deltares, PBL, Waterschappen Groene Hart, Provincie Zuid-Holland, Provincie Noord-Holland, Ministerie BZK, Regio Deal bodemdaling Groene Hart
Contactpersoon + contactgegevens	Patricia Braaksma: patricia.braaksma@stuurgroepgroenehart.nl
Status	Lopend
Links	https://www.bestuurlijkplatformgroenehart.nl
Looptijd	2018-2022
Locatie	Groene Hart
Samenhang andere projecten	https://www.bestuurlijkplatformgroenehart.nl/perspectief https://www.bestuurlijkplatformgroenehart.nl/ontwerpend-onderzoek/ontwerpend-onderzoek-bodem-water-en-landgebruik
Peildatum	December 2021